

Warszawa, dnia 23 stycznia 2020

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

K.kjp.058.1.2020

**Pani
Elżbieta Witek
Marszałek
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej**

Odpowiadając na interpelację nr 1056 Posłów na Sejm RP, Pana Jarosława Sachajko i Pana Pawła Szramka z 3.01.2020 r. w sprawie organów kontrolnych gospodarstw rolnych oraz nakładanych przez nie kar, przedstawiam informację dotyczącą organów kontrolnych/podmiotów posiadających uprawnienia kontrolne, podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wychodząc naprzeciw zainteresowaniu Panów Posłów, mając na uwadze okoliczność, że czynności kontrolne realizowane są również przez inne jednostki organizacyjne administracji publicznej na podstawie przepisów sektorowych, w ostatniej części odpowiedzi na interpelację przedkładam sygnalnie informacje dotyczące organów kontrolnych pozostających w nadzorze innych ministrów.

Prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym obejmuje szerokie spektrum zagadnień, w tym związanych z prowadzoną specjalizacją czy możliwościami pozyskania wsparcia finansowego ze środków UE, oraz działalności powiązane, takie jak agroturystyka, przetwórstwo rolno-spożywcze, sprzedaż marginalna i lokalna, co może również rodzić skutki w postaci kontroli. W przypadku rolników prowadzących jednocześnie działalność rolniczą i działalność gospodarczą właściwe organy kontroli mogą podejmować czynności sprawdzające w zakresie dotyczącym przestrzegania przez przedsiębiorców warunków podejmowania i prowadzenia działalności pozarolniczej określonych w prawie. Dlatego też działania kontrolne, sprawdzające, weryfikujące w gospodarstwie rolnym/u rolnika, każdorazowo mogą mieć inny wymiar, zakres i charakter. Kontrole przeprowadzane są niezależnie od wielkości gospodarstwa. Organy kontrolne mogą przeprowadzać kontrole zarówno u rolnika, jak również na fermach zwierząt.

Wpływające do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz jednostek podległych i nadzorowanych sygnały o nieprawidłowościach i uchybieniach w wykonywaniu przez służby

kontrolne swoich zadań, jak również o podszywaniu się innych osób za pracowników ARiMR czy KRUS, są na bieżąco sprawdzane i weryfikowane. W uzasadnionych przypadkach podejmowane są stosowne działania zapobiegawcze lub wprowadzane są zmiany w przepisach. Odnotowuje się spadek skarg i wniosków w tym zakresie.

Odnosząc się do ewentualnych zmian dotyczących kontroli w gospodarstwach rolnych w związku z realizowanymi mechanizmami pomocowymi informuję, że w ramach WPR po 2021 roku pewne zmiany w kontekście kontroli działań objętych Zintegrowanym Systemem Zarządzania i Kontroli, tj. płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, jak również działań obszarowych w ramach PROW proponuje Komisja Europejska. System kontroli opierać się będzie bowiem na monitorowaniu satelitarnym gruntów rolnych. Monitorowanie satelitarne obszarów to stałe śledzenie działalności rolniczej/oceny kwalifikowalności na wszystkich zadeklarowanych obszarach w sposób stały/systematyczny, przy użyciu satelit *Sentinel*, które pozyskiwane są co kilka dni (5 - 6 dni), a dostęp do zdjęć jest bezpłatny.

Obecnie w celu weryfikacji składanych wniosków przeprowadzane są kontrole administracyjne, które uzupełniane są kontrolami na miejscu (co najmniej 5%). W opinii KE wprowadzenie monitorowania satelitarnego obszarów pozwoli na zaprzestanie wielokrotnych wizyt kontrolnych w gospodarstwach, co wpłynie na zmniejszenie liczby kontroli na miejscu oraz obciążeń administracyjnych. Ponadto w niektórych przypadkach (np. małych działek) technologia ta będzie mogła być uzupełniana danymi z innych źródeł, np. poprzez wykorzystanie dronów, zdjęć z tzw. geolokalizacją oraz klasycznych kontroli na miejscu.

Obecne przepisy UE umożliwiają państwom członkowskim dobrowolne wdrożenie monitoringu już od 2018 r., natomiast prawdopodobnie od 2024 r. monitoring gruntów rolnych będzie obowiązkowy.

ORGANY I PODMIOTY PODLEGŁE I NADZOROWANE PRZEZ MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI, POSIADAJĄCE UPRAWNIENIA KONTROLNE, WRAZ Z CHARAKTERYSTYKĄ REALIZOWANYCH ZADAŃ KONTROLNYCH

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych (IJHARS) w zakresie pełnionego nadzoru nad jakością handlową żywności kontroluje gospodarstwa rolne, prowadzące działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. i ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych¹ - dalej ustawa o jhars). Produkcja żywności

---

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2178

w rolniczym handlu detalicznym nie podlega zgłoszeniu wojewódzkiemu inspektorowi jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Jednocześnie na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o jhars rolnicy prowadzący działalność polegającą na znakowaniu i pakowaniu jaj mają obowiązek zgłosić ten fakt do właściwego miejscowo WIJHARS. Zakłady pakowania prowadzone przez rolników podlegają kontroli IJHARS w zakresie jakości handlowej. Jeśli podmiot prowadzony przez rolnika uzyskał zwolnienie z obowiązku znakowania jaj, również podlega kontroli IJHARS w zakresie wskazanym w art. 17d ustawy o jhars.

Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w produkcji może dotyczyć również sposobu żywienia i warunków chowu zwierząt, jeżeli informacja w tym zakresie została zadeklarowana przy wprowadzaniu artykułu rolno-spożywczego do obrotu.

Ponadto IJHARS może kontrolować producentów ekologicznych (w tym gospodarstwa ekologiczne) zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym² (dalej ustawa o *rolnictwie ekologicznym*). Są to tzw. kontrole sprawdzające. Kontrole te obejmują weryfikację prawidłowości kontroli wykonanych przez jednostki certyfikujące u producentów ekologicznych.

Oprócz IJHARS rolników ekologicznych mogą kontrolować:

- a) Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa - w zakresie określonym art. 16 ustawy o *rolnictwie ekologicznym*;
- b) Inspekcja Weterynaryjna - w zakresie określonym art. 15 ww. ustawy.

Powyższe kontrole odbywają się we współpracy z IJHARS, która ma prawo nakładać kary za nieprawidłowości stwierdzone w ramach ww. kontroli w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Dodatkowo IJHARS może kontrolować rolników przystępujących do systemu jakości: chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych lub gwarantowanych tradycyjnych specjalności, którzy podejmując działalność w tym zakresie zobowiązani są do poddania się kontroli zgodności ze specyfikacją produktu. Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o *rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych*³ (dalej ustawa o *rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych*), kontrola zgodności ze specyfikacją procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) jest dokonywana na wniosek producenta przez wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

IJHARS może kontrolować również producentów produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, w ramach sprawowanego nadzoru nad jednostkami certyfikującymi, o którym mowa w art. 40 ustawy

---

² Dz. U. z 2019 r. poz. 1353 z późn. zm.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 915

o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych. Są to tzw. kontrole sprawdzające, mające na celu weryfikację prawidłowości kontroli dokonanych przez upoważnione jednostki certyfikujące u producentów.

Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych inspektor zobowiązany jest okazać kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej legitymację służbową oraz upoważnienie do przeprowadzenia kontroli.

IJHARS jest upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych nakładających kary pieniężne na podstawie art. 40a ustawy o jhars, art. 25 ustawy o rolnictwie ekologicznym oraz art. 58b ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych.

Kary pieniężne, jakie mogą zostać nałożone na podstawie art. 25 ustawy o rolnictwie ekologicznym:

Czyn	Kara pieniężna
uniemożliwienie organowi Inspekcji prowadzenie czynności kontrolnych w ramach nadzoru, o którym mowa w art. 8	dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia
utrudnienie organowi Inspekcji prowadzenie czynności kontrolnych w ramach nadzoru, o którym mowa w art. 8	do piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia
wprowadzenie do obrotu środka do produkcji ekologicznej niespełniającego wymagań określonych na podstawie art. 16 ust. 1 lub 4 rozporządzenia nr 834/2007	kara pieniężna w wysokości do 200% korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzony do obrotu środek
wprowadzenie do obrotu produktu lub substancji, o których mowa w art. 16 ust. 5 rozporządzenia nr 834/2007, prowadząc do naruszenia celów lub zasad określonych w tytule II tego rozporządzenia lub ogólnych kryteriów tego artykułu - które zostały oznakowane w sposób mogący wprowadzać w błąd co do spełniania wymagań określonych na podstawie art. 16 rozporządzenia nr 834/2007, w tym przez oznakowanie określeniem „ekologiczny” lub pochodną tego określenia lub określeniem „eko” lub „bio”, lub zostały oznakowane w sposób mogący wprowadzać w błąd, co do możliwości stosowania w rolnictwie ekologicznym	kara pieniężna w wysokości do 200% korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzony do obrotu produkt lub substancję
wprowadzenie do obrotu produktu rolnictwa ekologicznego jako produkt rolnictwa ekologicznego, który, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 23-26 rozporządzenia nr 834/2007, nie został oznakowany lub został oznakowany z naruszeniem art. 23-26 tego rozporządzenia	do trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia
wprowadzenie do obrotu produktu jako produktu rolnictwa ekologicznego, który nie spełnia wymagań określonych w przepisach rozporządzenia nr 834/2007 lub w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie przepisów tego rozporządzenia	do 200% korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzone do obrotu produkty, nie niższej jednak niż 500 zł
wprowadzenie do obrotu produktu który został oznakowany jako produkt rolnictwa ekologicznego, z naruszeniem art. 23-26 rozporządzenia nr 834/2007	200% korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzone do obrotu produkty, nie niższej jednak niż 500 zł

działanie jako jednostka certyfikująca bez wymaganego upoważnienia	dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia
--	---

Kary pieniężne, jakie mogą zostać nałożone na podstawie art. 40a ustawy o jhars:

Czyn	Kara pieniężna
uniemożliwianie organowi Inspekcji przeprowadzanie kontroli, o których mowa w ustawie, lub kontroli przeprowadzanych na podstawie przepisów odrębnych	do dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary
utrudnianie organowi Inspekcji przeprowadzanie kontroli, o których mowa w ustawie, lub kontroli przeprowadzanych na podstawie przepisów odrębnych	do piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary
wprowadzanie do obrotu artykułów rolno-spożywczych nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów	do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł
wprowadzanie do obrotu artykuły rolno-spożywcze zafałszowane	nie wyższa niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższa jednak niż 1000 zł
nieusunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli, o których mowa w ustawie, lub kontroli przeprowadzanych na podstawie przepisów odrębnych, w terminie określonym w zaleceniach pokontrolnych	do trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary
wprowadzenie ponownie do obrotu produktu tego samego rodzaju, który nie odpowiada jakości handlowej ze względu na tę samą wadę	ustalona - w zależności od stwierdzonej wady – podwyższona o wysokość kar nałożonych w okresie 24 miesięcy przed dniem rozpoczęcia kontroli
zmiana lub zdjęcie zabezpieczenia bez zgody wojewódzkiego inspektora	do trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary

Kary pieniężne, jakie mogą zostać nałożone na podstawie art. 58b ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych:

Czyn	Kara pieniężna
używanie nazwy zarejestrowanej jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowana tradycyjna specjalność do produktu rolnego lub środka spożywczego niezgodnego ze specyfikacją lub naruszanie zakresu jej ochrony określonej w art. 13 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012	do dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia
używanie oznaczenia, jego skrótu lub symbolu z naruszeniem art. 44 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012	w wysokości do 200% korzyści majątkowej uzyskanej lub korzyści majątkowej, którą można uzyskać za wprowadzony do obrotu produkt rolny lub środek spożywczy
wprowadzanie do obrotu produktu rolnego lub środka spożywczego posiadającego chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będący gwarantowaną tradycyjną specjalnością, który wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 12 ust. 3 lub art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012 nie został oznakowany albo został oznakowany z naruszeniem tych przepisów	w wysokości do trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia
ponownie wprowadzanie do obrotu produktów	w wysokości do dwudziestokrotności przeciętnego

rolnych lub środków spożywczych, o których mowa w ust. 3, który wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 12 ust. 3 lub art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012 nie został oznakowany albo został oznakowany z naruszeniem tych przepisów	wynagrodzenia, nie niższej od wysokości kary pieniężnej nałożonej poprzednio za takie naruszenie
ponownie używa nazwy zarejestrowanej jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowana tradycyjna specjalność do produktu rolnego lub środka spożywczego niezgodnego ze specyfikacją lub narusza zakres jej ochrony określony w art. 13 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012	w wysokości do dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia, nie niższej od wysokości kary pieniężnej nałożonej poprzednio za takie naruszenie

Inspekcja Weterynaryjna (IW) może prowadzić kontrole działalności gospodarstw w zakresie ochrony zdrowia publicznego określonym w art. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o *Inspekcji Weterynaryjnej*⁴ (dalej ustawa o *Inspekcji Weterynaryjnej*). Kontrole te obejmują zarówno gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, od których lub z których pozyskiwana jest żywność, np. mleko, jaja lub mięso, jak i gospodarstwa, które produkują żywność pochodzenia zwierzęcego lub zawierającą jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego.

Zgodnie z art. 34a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *ochronie zwierząt*⁵ (dalej ustawa o *ochronie zwierząt*) Inspekcja Weterynaryjna sprawuje również nadzór nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. W zakresie wykonywania tego nadzoru (w tym przeprowadzania kontroli gospodarstw) pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone przez organy tej inspekcji posiadają uprawnienia określone w ustawie o *Inspekcji Weterynaryjnej*.

Zgodnie z ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*⁶ (dalej ustawa o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*) organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt, w ramach którego przeprowadzają kontrole na miejscu w gospodarstwie dotyczące oznakowania i rejestracji zwierząt, w tym wypełniania obowiązku prowadzenia księgi rejestracji oraz wyposażenia bydła i koniowatych odpowiednio w paszporty albo dokumenty identyfikacyjne. Kontrole identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich w siedzibie stada może przeprowadzać również Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Jednocześnie Inspekcja Weterynaryjna odpowiedzialna jest za kontrole w ramach zasady wzajemnej zgodności (cross compliance) - w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt, zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa żywności, w części dotyczącej produktów pochodzenia zwierzęcego oraz dobrostanu zwierząt.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1557

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 122 z późn. zm.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1149 i 1824

Zgodnie z art. 19 ust. 1–1a ustawy o *Inspekcji Weterynaryjnej* osoby wykonujące czynności kontrolne w imieniu IW są obowiązani nosić w widocznym miejscu odznakę identyfikacyjną, a czynności kontrolne podejmowane są po okazaniu legitymacji służbowej i upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

Ponadto zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt* czynności kontrolne na podstawie tej ustawy mogą wykonywać osoby posiadające pisemne imienne upoważnienie wydane odpowiednio przez powiatowego lekarza weterynarii albo dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Upoważnienie zawiera miejsce i zakres kontroli oraz podstawę prawną do jej wykonywania, a przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona obowiązana jest okazać upoważnienie.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej mogą nakładać kary grzywny w kwocie do 500 zł za niektóre wykroczenia oraz administracyjne kary pieniężne za naruszenia określone w przepisach prawodawstwa weterynaryjnego.

Wykroczenia, za które Inspekcja Weterynaryjna może nakładać grzywny, zostały określone w § 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2008 r. w *sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego*⁷ (dalej rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w *sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego*). Zgodnie z tym przepisem IW jest uprawniona do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w:

1. art. 110, art. 111 i art. 118 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, w zakresie środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego;
2. art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o *bezpieczeństwie żywności i żywienia*⁸, w zakresie określonym w art. 73 ust. 1 pkt 3 tej ustawy;
3. art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o *paszach*⁹, w zakresie określonym w art. 5 ust. 1 tej ustawy;
4. art. 33 ust. 1 ustawy o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*, w zakresie określonym w art. 29 ust. 1 tej ustawy;
5. art. 85 ust. 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*¹⁰;
6. art. 37d ust. 1 i art. 37e ust. 1 ustawy o *ochronie zwierząt*.

---

⁷ Dz. U. z 2013 r. poz. 1213 oraz z 2016 r. poz. 1873

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1252

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 269

¹⁰ Dz. U. z 2014 r. poz. 629

Administracyjne kary pieniężne organy Inspekcji Weterynaryjnej nakładają w przypadkach i w wysokości określonych w:

1. Przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia określone w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dotyczące postępowania z produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego i produktami pochodnymi* – wysokość kary jest uzależniona od rodzaju naruszenia i mieści się w przedziale od 500 do 92 500 zł;
2. Art. 85aa ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* – ustawa przewiduje maksymalną wysokość kary, która jest uzależniona od rodzaju naruszenia i mieści się w przedziale od 0,8 do pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Ponadto przepis art. 26 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego*¹¹ uprawnia do nakładania administracyjnych kar pieniężnych, których wysokość została określona w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 czerwca 2017 r. *w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego*¹². Powiatowy lekarz weterynarii może np. nałożyć karę od 200 zł do 5000 zł – za prowadzenie produkcji w zakładzie, który podlega rejestracji zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia nr 852/2004, w tym prowadzącym działalność marginalną, lokalną i ograniczoną lub rolniczy handel detaliczny produktami pochodzenia zwierzęcego lub żywnością zawierającą jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, bez uzyskania wpisu do rejestru zakładów. Najniższa kara wskazana w rozporządzeniu to 100 zł, a najwyższa to 66 000 zł. Należy jednak zauważyć, że kary z wyższego pułapu dotyczą przede wszystkim zakładów prowadzących działalność zatwierdzoną, więc nałożenie ich na gospodarstwa rolne zasadniczo się nie zdarza.

Przepisy, w szczególności ustawy o *Inspekcji Weterynaryjnej* i ustawy o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*, nie określają terminu sporządzenia protokołu kontroli przez organ Inspekcji Weterynaryjnej i przekazania takiego protokołu podmiotowi kontrolowanemu do podpisania. Z uwagi na cele sporządzenia protokołu, którymi są utrwalenie ustaleń kontroli i ewentualne przeprowadzenie, w zależności od tych ustaleń, dalszych czynności urzędowych, protokół powinien być sporządzony i przekazany podmiotowi kontrolowanemu niezwłocznie.

---

¹¹Dz. U. z 2019 r. poz. 824

¹²Dz. U. 2017 r. poz. 1182

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt (KCHZ) zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich*¹³ wykonuje zadania z zakresu hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, między innymi poprzez kontrolę podmiotów (w tym gospodarstw rolnych) w zakresie prowadzenia oceny wartości użytkowej i hodowlanej oraz hodowli zwierząt i rozrodu, kontrolę zootechniczną w handlu oraz kontrolę sposobu wykorzystania środków pochodzących z dotacji budżetowych przyznanych podmiotom realizującym zadania w zakresie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej.

Zgodnie z art. 41 ust. 3 ww. ustawy pracownicy KCHZ przed podjęciem czynności kontrolnych powinni przedstawić upoważnienie udzielone przez Dyrektora KCHZ lub osobę przez niego upoważnioną.

Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt nie jest jednostką uprawnioną do nakładania kar. Katalog wykroczeń został określony w art. 47 ustawy *o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich*. Wykroczenia te są zagrożone karą grzywny, a orzekanie w sprawach o te czyny następuje na zasadach i w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) prowadzi kontrole w gospodarstwie rolnym w zakresie stosowania środków ochrony roślin zgodnie z przepisami art. 80 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin¹⁴, kontrole fitosanitarne zgodnie z art. 79 ww. ustawy oraz kontrolę upraw na obecność GMO zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych¹⁵.

1. Kontrola stosowania środków ochrony roślin obejmuje kontrolę warunków stosowania środków ochrony roślin, w tym:
  - możliwość zniesienia środków ochrony roślin na obszary lub obiekty niebędące celem zabiegu;
  - okres, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem;
  - odległości stosowania środków ochrony roślin od określonych miejsc lub obiektów;
  - warunki atmosferyczne podczas stosowania środków ochrony roślin;
  - odległości wykonania zabiegu od zbiorników lub cieków wodnych;
  - wymogi bezpieczeństwa przy stosowaniu lub przechowywaniu środków ochrony roślin;
  - stosowanie środków na terenach zabronionych (na terenach placów zabaw, żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, szpitali, stref ochronnych „A” wydzielonych na obszarach uzdrowisk lub obszarach ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu przepisów o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej).

---

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2132

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 972

¹⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 706

Kontrola stosowania środków ochrony roślin obejmuje także sprawdzenie prowadzenia i przechowywania dokumentacji, o której mowa w art. 67 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG I 91/414/EWG oraz w art. 37 ustawy z dnia 18 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin¹⁶. Ważnym elementem tej kontroli jest również sprawdzenie posiadania przez rolnika (użytkownika profesjonalnego) zaświadczenia o ukończeniu specjalistycznego szkolenia uprawniającego go do stosowania środków ochrony roślin. Zgodnie z art. 48 ustawy o środkach ochrony roślin do zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin używa się sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który użyty zgodnie z przeznaczeniem nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska oraz jest sprawny technicznie i skalibrowany, tak aby zapewnić prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin. Sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin, będący w użytkowaniu użytkowników profesjonalnych, w przypadku braku sprawności technicznej może stwarzać szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub dla środowiska, poddaje się okresowym badaniom w celu potwierdzenia tej sprawności. Tym samym kontrola stosowania obejmuje również sprawdzenie stanu technicznego sprzętu przeznaczonego do aplikacji środków ochrony roślin.

2. Kontrola fitosanitarna obejmuje kontrole roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, w tym podłoży, opakowań lub środków transportu, w zakresie występowania organizmów szkodliwych oraz spełnienia wymagań określonych w ustawie, w miejscach:
  - uprawy roślin, wytwarzania produktów roślinnych lub przedmiotów,
  - przetwarzania, pakowania i sortowania roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów,
  - przechowywania i sprzedaży roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów.

Kontroli podlega także spełnienie wymogu uzyskania przez określonych producentów rolnych wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie roślin, a w przypadku producentów wpisanych do tego rejestru – spełnienia obowiązków z tym związanych.

3. Kontrola upraw na obecność GMO obejmuje:
  - kontrolę zgodności prowadzenia uprawy GMO z warunkami, sposobem i terminem prowadzenia danej uprawy GMO, określonymi we wpisie do Rejestru Upraw GMO,
  - kontrolę pochodzących z uprawy roślin lub produktów roślinnych w celu wykrywania modyfikacji genetycznych.

W przypadku, gdy w wyniku kontroli zostanie stwierdzone, że uprawa GMO jest prowadzona bez wpisu do Rejestru Upraw GMO lub niezgodnie z warunkami lub sposobem prowadzenia danej uprawy GMO określonymi we wpisie do Rejestru Upraw GMO, wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa właściwy ze względu na miejsce prowadzenia danej uprawy nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, zniszczenie roślin lub produktów roślinnych pochodzących z tej uprawy.

---

¹⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1900

Państwowy inspektor ochrony roślin i nasiennictwa wszczyna i prowadzi postępowanie kontrolne po okazaniu legitymacji służbowej i upoważnienia, o którym mowa w art. 91 ust. 1 ustawy *o ochronie roślin*.

Kary i grzywny

W przypadku naruszenia przepisów ustawy *o środkach ochrony roślin* przez producenta rolnego, nakładane są kary mandatu zgodnie z przepisami *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia*¹⁷. Zgodnie z art. 96 § 1 *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia* w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku, o którym mowa w art. 9 § 1 *Kodeksu wykroczeń* – do 1000 zł.

W przypadku naruszenia przepisów ustawy *o ochronie roślin* przez producenta rolnego, zgodnie z art. 107 tej ustawy nakładana jest kara grzywny, a orzekanie następuje w trybie *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia*. Zgodnie z art. 96 § 1 ww. aktu w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku, o którym mowa w art. 9 § 1 *Kodeksu wykroczeń* – do 1000 zł.

Ponadto art. 108 ustawy *o ochronie roślin* stanowi, że:

- podmiot, który nie realizuje obowiązków określonych w decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 lub art. 10 ust. 2 (dotyczącej zwalczania organizmów kwarantannowych), podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 5000 zł,
- podmiot, który wyprowadzając z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innych państw członkowskich lub przemieszczając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z przeznaczeniem do wyprowadzenia do innych państw członkowskich rośliny, produkty roślinne lub przedmioty, nie zaopatruje ich w dokumenty lub oznakowania, wymagane przy przemieszczaniu ich do innych państw członkowskich, podlega karze pieniężnej w wysokości od 2000 do 12 500 zł.

Ustawa o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych w kolejnych ustępach art. 59a określa następujące kary:

1. Kto, wbrew obowiązkowi określonymu w art. 49e ust. 1, prowadzi uprawę GMO bez wpisu do Rejestru Upraw GMO lub prowadzi uprawę GMO niezgodnie z warunkami i sposobem, określonymi we wpisie do Rejestru Upraw GMO, podlega grzywnie oraz karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli następstwem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest zniszczenie środowiska w znacznych rozmiarach, sprawca podlega grzywnie oraz karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
3. Jeżeli następstwem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega grzywnie oraz karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

---

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1120

Zgodnie z art. 41 ustawy *o nawozach i nawożeniu*, kto m.in.: stosuje nawozy niezgodnie z zasadami i warunkami określonymi w art. 17-20 przedmiotowej ustawy oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 22 tejże, powodując zagrożenie zdrowia ludzi lub zwierząt lub środowiska, lub stosuje nawozy i środki wspomagające uprawę roślin niedopuszczone do obrotu, lub stosuje środki poprawiające właściwości gleby albo stymulatory wzrostu niezgodnie z ich instrukcją stosowania i przechowywania, lub wbrew zakazowi określonemu w art. 20a przedmiotowej ustawy stosuje nawozy amonowo-węglanowe – podlega karze grzywny. Orzekanie w ww. sprawach następuje w trybie przepisów *Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia*.

Projekt ustawy o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, określającej zasady prowadzenia kontroli przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jest obecnie procedowany przez Sejm RP. Ustawa ta zastąpi w tym zakresie ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. *o ochronie roślin* w związku z koniecznością dostosowania przepisów krajowych do nowych regulacji Unii Europejskiej z zakresu kontroli urzędowych w łańcuchu żywnościowym, tj:

1. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylającego dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE (Dz. Urz. UE L 317 z 23.11.2016, str. 4),;
2. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1).

Zgodnie z przepisami art. 98 ustawy *o ochronie roślin*:

1. Z przeprowadzonych czynności i ustaleń kontrolnych sporządza się protokół kontroli w dwóch egzemplarzach, z których jeden pozostawia się podmiotowi kontrolowanemu.
2. Protokół kontroli podpisuje państwowy inspektor i podmiot kontrolowany. Odmowę podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany odnotowuje się w protokole kontroli. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do prowadzenia dalszego postępowania.

3. Podmiot kontrolowany może zgłosić do ustaleń zawartych w protokole kontroli umotywowane zastrzeżenia, w terminie 7 dni od dnia podpisania protokołu, do organu zlecającego kontrolę.
4. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, organ zlecający kontrolę rozpatruje wniesione zastrzeżenia w ciągu 7 dni od dnia ich wniesienia i, jeżeli to konieczne, zleca przeprowadzenie dodatkowej kontroli. W przypadku uznania zgłoszonych zastrzeżeń wprowadza się zmiany w formie aneksu do protokołu.
5. Aneks do protokołu, podpisuje przeprowadzający czynności kontrolne, sporządzający aneks i podmiot kontrolowany.
6. W przypadku nieuznania zastrzeżeń w całości lub w części organ zlecający kontrolę przekazuje niezwłocznie swoje stanowisko na piśmie zgłaszającemu zastrzeżenia.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), agencja płatnicza jest odpowiedzialna za przeprowadzanie kontroli administracyjnej (w tym wizyt) wniosków dotyczących różnych działań/mechanizmów pomocowych, kontroli na miejscu, kontroli ex-post w ramach instrumentów PROW na lata 2014–2020 oraz od 2020 r. będzie realizowała kontrole wsparcia rolników prowadzących chów świń lub krów w podwyższonych warunkach dobrostanu.

Na podstawie art. 48 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020¹⁸ (dalej ustawa ROW) ARiMR może powierzyć przeprowadzanie kontroli na miejscu oraz wizyt innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.

Zakres kontroli w każdym przypadku regulowany jest zarówno przepisami unijnymi, jak i krajowymi, i jest uzależniony od rodzaju kontroli. Beneficjent przystępując do danego mechanizmu/działania każdorazowo wyraża zgodę na kontrole wymagane przepisami prawa.

Ponadto ARiMR jest organem odpowiedzialnym za kontrole w ramach zasady wzajemnej zgodności (cross compliance) w zakresie przestrzegania norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz wymogów podstawowych w zakresie zarządzania w obszarze środowisko, zmiana klimatu, zdrowie publiczne, w części dotyczącej produktów pochodzenia roślinnego oraz zdrowia roślin.

Zgodnie z ustawą *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt* Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może (obok Inspekcji Weterynaryjnej) przeprowadzać kontrole identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich w siedzibie stada.

---

¹⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 627 z późn. zm.

Czynności kontrolne są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez właściwy organ. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona jest zobowiązana do okazania ważnego upoważnienia do ich wykonywania, zawierającego wskazanie osoby upoważnionej, zakres i miejsce, podstawę prawną do ich wykonywania oraz termin ważności.

Upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych realizowanych przez ARiMR wydawane są przez Prezesa Agencji. Wzory upoważnień do kontroli konkretnych działań/mechanizmów pomocowych są określone w drodze rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kary finansowe uzależnione są od stwierdzonych w wyniku kontroli na miejscu lub kontroli administracyjnej nieprawidłowości, uchybień. Wysokość tych kar, sankcji określają stosowne przepisy prawne w zależności od konkretnych działań/mechanizmów pomocowych, o które wnioskuje beneficjent, czy też postanowień umów o przyznanie pomocy. W przypadku niespełnienia warunków przyznania lub wypłaty pomocy Agencja żąda zwrotu środków.

Ponadto w celu zapewnienia konkurencyjności wydatków ponoszonych z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach PROW na lata 2014–2020 zostały wprowadzone odpowiednie rozwiązania w tym zakresie. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi określił w rozporządzeniu z dnia 14 lutego 2018 r. w *sprawie wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunków dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej*¹⁹ szczegółowe warunki i tryb konkurencyjnego wyboru wykonawców poszczególnych zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji oraz warunki dokonywania zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej w przypadku stwierdzenia niezgodności dotyczącej stosowania tego trybu albo w przypadku stwierdzenia niezgodności dotyczącej stosowania przepisów o zamówieniach publicznych. Przepisy rozporządzenia określają szczegółowo zasady obliczania zmniejszeń w przypadku stwierdzenia niezgodności. Załącznik nr 2 do rozporządzenia w formie tabelarycznej określa wskaźniki procentowe przypisane do poszczególnych niezgodności wraz z opisem danej niezgodności – w przypadku naruszenia konkurencyjnego trybu wyboru wykonawcy.

Dodatkowo, zgodnie z unijnym prawem niezgodności uznaje się za „stwierdzone”, jeżeli zostały wykazane w wyniku jakiegokolwiek kontroli przeprowadzonej zgodnie z rozporządzeniem 640/2014 (art. 38) lub gdy właściwy organ kontrolny lub, w stosownych przypadkach, agencja płatnicza uzyskały informacje o tych niezgodnościach z innych źródeł. W takich przypadkach ARiMR również uwzględnia te wyniki w naliczanych płatnościach. Dla przykładu:

- 1) kary administracyjne w przypadkach zawyżenia deklaracji naliczane są zgodnie z poniższymi zasadami:

---

¹⁹ Dz. U. poz. 396

- jeżeli w odniesieniu do danej grupy upraw, obszar zgłoszony do celów jakichkolwiek systemów pomocy obszarowej lub środków wsparcia obszarowego przekracza obszar zatwierdzony, pomoc oblicza się na podstawie obszaru zatwierdzonego, pomniejszonego o dwukrotność stwierdzonej różnicy, jeśli różnica ta wynosi więcej niż 3 % lub dwa hektary, ale nie więcej niż 20 % obszaru zatwierdzonego;
- jeśli różnica ta przekracza 20 % obszaru zatwierdzonego, w odniesieniu do danej grupy upraw nie przyznaje się żadnej pomocy obszarowej ani wsparcia obszarowego;
- jeśli różnica ta przekracza 50 %, w odniesieniu do danej grupy upraw nie przyznaje się żadnej pomocy obszarowej ani wsparcia obszarowego. Ponadto beneficjent podlega dodatkowej karze równej kwocie pomocy lub wsparcia odpowiadającej różnicy między obszarem zgłoszonym a obszarem zatwierdzonym.

Kara administracyjna w przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność po ostatecznym terminie złożenia prowadzi do zmniejszenia o 1 % za każdy dzień roboczy kwot, do których beneficjent byłby uprawniony, gdyby wniosek został złożony w terminie. Jeśli takie opóźnienie wyniesie ponad 25 dni kalendarzowych, wniosek uznany jest za niedopuszczalny, a beneficjentowi pomoc lub wsparcie nie jest przyznawane.

2) kary administracyjne w odniesieniu do zwierząt zgłoszonych w ramach systemów pomocy lub środków wsparcia związanych z produkcją zwierzęcą ustanawiane są zgodnie z poniższymi zasadami:

W przypadku gdy dla wniosków o przyznanie pomocy w ramach systemów pomocy związanej z produkcją zwierzęcą stwierdzi się różnicę między liczbą zwierząt zgłoszonych a liczbą zwierząt zatwierdzonych (o ile stwierdzone niezgodności dotyczą nie więcej niż trzech zwierząt) całkowita kwota pomocy, do której beneficjent jest uprawniony w danym roku składania wniosków, zmniejszana jest o odsetek ustalony w następujący sposób: liczbę zwierząt zgłoszonych, co do której stwierdzono niezgodności, dzieli się przez liczbę zwierząt zatwierdzonych na dany rok składania wniosków.

Jeżeli stwierdzone niezgodności dotyczą więcej niż trzech zwierząt, całkowita kwota pomocy do której beneficjent jest uprawniony w danym roku składania wniosków zostanie zmniejszona o:

- a) powyższy odsetek, jeżeli nie przekracza on 10 %,
- b) dwukrotność odsetka, jeżeli jest on większy niż 10 %, ale mniejszy niż 20 %.

Jeżeli odsetek przekroczy 20 %, za dany rok składania wniosków, pomoc, do której beneficjent byłby uprawniony w ramach danego środka wsparcia nie jest przyznawana.

Jeżeli odsetek ustalony przekroczy 50 %, za dany rok składania wniosków, pomoc, do której beneficjent byłby uprawniony w ramach danego środka wsparcia również nie jest przyznawana. Ponadto beneficjent podlega dodatkowej karze zależnej od różnicy między liczbą zwierząt zgłoszonych a liczbą zwierząt zatwierdzonych. Jeśli kwota nie będzie mogła być w całości odliczona

w ciągu trzech kolejnych lat kalendarzowych następujących po roku kalendarzowym, w którym dokonano ustalenia, anuluje się saldo pozostałe do spłaty.

Odnosnie kwestii dokumentowania przebiegu kontroli przez podmiot kontrolowany informuję, że nie ma szczegółowych uregulowań. Należy podkreślić, że obie strony kontroli obowiązują przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO). Zatem podmiot kontrolowany jest zobowiązany do jego stosowania, co powoduje, że jakiegokolwiek elementy go naruszające w trakcie kontroli są niedozwolone.

Należy jednak zaznaczyć, iż docelowym rozwiązaniem jakie ARiMR planuje wdrożyć w związku z nową polityką rolną, jest udostępnienie rolnikowi aplikacji do przesyłania wykonanych samodzielnie zdjęć geotagowanych (np. zdjęcia działek rolnych, dokumentów, itp.). Niemniej jednak wszystko odbywać się będzie na wniosek ARiMR w przypadku braku możliwości wykorzystania innych źródeł dowodowych.

Terminy przekazania raportu z kontroli/ protokołu z czynności kontrolnych/informacji pokontrolnej określone są w stosownych aktach prawnych legislacji krajowej lub unijnej w zależności od konkretnych działań/mechanizmów pomocowych, o które wnioskuje beneficjent.

Przekazanie raportu z czynności kontrolnych odbywa się niezwłocznie po zakończeniu czynności kontrolnych, jednak mogą występować sytuacje, które wymagają dodatkowej weryfikacji stwierdzonego stanu w gospodarstwie np. z danymi w bazach danych ARiMR (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie warunków i trybu przeprowadzania czynności kontrolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 określające tryb przeprowadzania kontroli).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, instytucja zarządzająca PROW 2014-2020, na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o *wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*²⁰ może przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub beneficjenta w celu sprawdzenia:

- a) informacji przedstawionych we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność;
- b) prawidłowości realizacji zadań objętych operacją;
- c) dostarczenia towarów i usług objętych operacją;

---

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 627 z późn. zm.

- d) prawdziwości i kwalifikowalności wydatków poniesionych w ramach realizacji operacji oraz ich zgodności z prawem.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) zgodnie z ustawą z dnia 11 kwietnia 2003 r. *o kształtowaniu ustroju rolnego*²¹ w ramach sprawowanego nadzoru, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, przeprowadza kontrole w związku z wyrażaniem zgody przez Dyrektora Generalnego KOWR na nabycie nieruchomości rolnej. Art. 8a ust. 1 ustawy stanowi, że KOWR sprawuje nadzór nad spełnianiem zobowiązań, o których mowa w art. 2a ust. 4 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. c, pkt 3 lit. d, pkt 5 lit. b i c, oraz warunków, o których mowa w art. 2a ust. 4 pkt 4 lit. b i art. 2b ust. 1 i 2 ustawy. W szczególności należy wspomnieć o art. 2a ust. 4 pkt 1 lit. b ustawy, który dotyczy zobowiązania się nabywcy nieruchomości rolnej do prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości rolnej. Zgodnie zaś z art. 2b ust. 1 ustawy nabywca nieruchomości rolnej jest obowiązany prowadzić gospodarstwo rolne, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna, przez okres co najmniej 5 lat od dnia nabycia przez niego tej nieruchomości, a w przypadku osoby fizycznej prowadzić to gospodarstwo osobiście. W okresie tym nabyta nieruchomość nie może być zbyta ani oddana w posiadanie innym podmiotom (art. 2b ust. 2 ustawy).

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w przypadku dostrzeżenia nieprawidłowości związanych z nabywaniem nieruchomości rolnych nie może nakładać kar finansowych. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 3 *ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego*, jeżeli nabywca nieruchomości rolnej:

- 1) w okresie 5 lat od dnia nabycia przez niego tej nieruchomości:
  - a) nie podjął lub zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego, a w przypadku osoby fizycznej osobistego prowadzenia gospodarstwa rolnego, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna,
  - b) oddał w posiadanie nabytą nieruchomość rolną bez zgody KOWR;
- 2) nie wykonuje zobowiązania, o którym mowa w art. 2a ust. 4 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. c lub pkt 3 lit. d ustawy;
- 3) nie wykorzystuje nieruchomości na cele rolnicze, w przypadku, o którym mowa w art. 2a ust. 4 pkt 4 lit. b ustawy;
- 4) nie rozpocznie albo nie zrealizuje inwestycji w terminach wskazanych w art. 2a ust. 4 pkt 5 lit. b oraz c ustawy,

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa może wystąpić do sądu o nabycie własności tej nieruchomości przez KOWR działający na rzecz Skarbu Państwa, za zapłatą ceny odpowiadającej jej wartości rynkowej określonej stosownie do przepisów o gospodarce nieruchomościami.

---

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1362

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa prowadzi m.in. rejestr producentów surowca tytoniowego oraz gromadzi dane od producentów surowca tytoniowego. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. *o organizacji niektórych rynków rolnych*²² określa zasady monitorowania uprawy tytoniu oraz produkcji i zbytu surowca tytoniowego, a także nadzoru nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbytem surowca tytoniowego. W związku z powyższym KOWR przeprowadza kontrolę poprawności sporządzenia oraz zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych:

- we wniosku producenta rolnego o wydanie decyzji w sprawie wpisu do rejestru producentów surowca tytoniowego, o którym mowa w art. 40hb ust. 2 ww. ustawy;
- w informacjach producentów surowca tytoniowego, o których mowa w art. 40hc ust. 1 ww. ustawy, dotyczących m.in.: powierzchni uprawy tytoniu, umów zbycia surowca tytoniowego, masy surowca tytoniowego objętego umowami, szacunkowej masy wyprodukowanego surowca tytoniowego, masy surowca tytoniowego dostarczonego nabywcy, stanów magazynowych surowca tytoniowego, masy zniszczonego surowca tytoniowego.

Czynności kontrolne w danym roku zbiorów są wykonywane co najmniej u 5% producentów surowca tytoniowego. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa.

Ponadto KOWR może prowadzić kontrole na podstawie ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*, w zakresie wytwarzania przez rolników biopaliw ciekłych na własny użytek.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) przeprowadza wizytacje gospodarstw rolnych, mające na celu ustalenie:

- a) sytuacji materialnej rolnika w związku ze złożonym wnioskiem o udzielenie ulg bądź o umorzenie należności składowych Kasy,
- b) dogodnej dla rolnika formy spłaty w związku z posiadaniem zadłużeniem z tytułu należności Kasy albo sposobu dochodzenia zadłużenia,

a w szczególnych przypadkach zaistnienia uzasadnionych wątpliwości odnośnie nieprowadzenia przez rolnika działalności rolniczej w posiadającym gospodarstwie rolnym lub niewykonywania stałej pracy w takim gospodarstwie przez domownika rolnika.

Przeprowadzający wizytacje w gospodarstwach rolnych pracownicy jednostek organizacyjnych Kasy są zobowiązani się wylegitymować.

Wizytacja gospodarstwa rolnego przeprowadzana jest przez pracowników jednostek organizacyjnych Kasy w formie wywiadu z rolnikiem, a uzyskane informacje odnotowywane są na formularzu „Protokół z wizytacji w gospodarstwie rolnym”. Informacje uzyskiwane od rolnika powinny dotyczyć

---

²² Dz.U. z 2018 r. poz. 945 z późn. zm.

wszystkich rodzajów prowadzonej działalności rolniczej. Sporządzane przez pracowników jednostek organizacyjnych Kasy „Protokoły z wizytacji w gospodarstwie rolnym” przedkładane są rolnikowi do zapoznania z ich treścią i podpisania. Dodatkowo stosownie do przepisu art. 10 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego Kasa zapewnia możliwość zapoznania się z wszelką dokumentacją zgromadzoną w sprawie rolnika i daje możliwość wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie dowodów.

INNE ORGANY REALIZUJĄCE ZADANIA KONTROLNE W ZAKRESIE PROWADZONEJ PRZEZ ROLNIKÓW DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

Bezpieczeństwo środowiskowe

Inspekcja Ochrony Środowiska na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. *o nawozach i nawożeniu*²³ oraz ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - *Prawo wodne*²⁴ jest upoważniona do prowadzenia kontroli stosowania i przechowywania nawozów pod kątem bezpieczeństwa środowiskowego.

Zgodnie z art. 32 ustawy *o nawozach i nawożeniu*, wojewódzki inspektor ochrony środowiska przeprowadza kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących warunków stosowania i przechowywania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin w sposób określony w przepisach o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy - *Prawo wodne* właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska dokonuje kontroli:

- 1) stosowania „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, o którym mowa w art. 104 ustawy;
- 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem;
- 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem,

przez podmioty prowadzące produkcję rolną oraz podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 102 ust. 1 ustawy - *Prawo wodne*. Kontrolę tę wykonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. *o Inspekcji Ochrony Środowiska*²⁵.

Inspektor Inspekcji Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 9b ww. ustawy wykonuje kontrolę po okazaniu legitymacji służbowej potwierdzającej tożsamość i uprawnienia inspektora do jej wykonania.

---

²³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1259 oraz z 2019 r. poz. 1495, 1501 i 2170

²⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 oraz z 2019 r. poz. 2170

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1355

Zgodnie z ustawą - *Prawo wodne* właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie wyników kontroli, o której mowa w art. 108 ust. 1 tej ustawy, w zależności od zakresu i stopnia naruszenia, wydaje z urzędu decyzję, w której może:

- 1) nakazać usunięcie w określonym terminie nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli lub
- 2) ustalić obowiązek uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 109 ust. 4 ustawy, oraz jej wysokość.

Podmioty prowadzące produkcję rolną oraz działalność, o których mowa w art. 102 ust. 1 ustawy - *Prawo wodne* ponoszą opłatę za:

- 1) stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 lub z planem nawożenia azotem;
- 2) przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4;
- 3) prowadzenie dokumentacji realizacji programu działań niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 albo za jej brak;
- 4) brak planu nawożenia azotem.

Zgodnie z art. 109 ust. 5 ustawy - *Prawo wodne* maksymalne stawki opłaty wynoszą:

- 1) 2000 zł za stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 lub z planem nawożenia azotem;
- 2) 3000 zł za przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4;
- 3) 500 zł za prowadzenie dokumentacji realizacji programu działań niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 106 ust. 4 albo za jej brak;
- 4) 500 zł za brak planu nawożenia azotem,

i podlegają każdego roku kalendarzowego zmianie w stopniu odpowiadającym średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem za rok poprzedni, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Inspekcja Ochrony Środowiska kontroluje również fermy wielkotowarowe, które zobowiązane są do posiadania pozwolenia zintegrowanego.

Ubezpieczenia majątkowe

Z przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich²⁶ wynika obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw rolnych przez rolnika, który uzyskał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych, tj.

---

²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 477

upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, grad, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne. Rolnik, który nie spełni obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, tj. ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw, obowiązany jest do wniesienia opłaty za niespełnienie tego obowiązku. Wysokość opłaty obowiązującej w każdym roku kalendarzowym stanowi równowartość w złotych 2 euro od 1 ha, ustaloną przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski według tabeli kursów nr 1 w roku kontroli. Opłata za niespełnienie tego obowiązku jest wnoszona na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika. Powyższe sankcje nie mogą jednak być stosowane wobec rolników w przypadku, gdy rolnik nie zawrze umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat.

Do kontroli spełnienia obowiązku ubezpieczenia obowiązkowego upraw oraz dochodzenia opłat za niespełnienie tego obowiązku stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. *o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych*²⁷ w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych. Kontrola zawarcia umowy ubezpieczenia upraw rolnych: zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne, przeprowadzana w gospodarstwie rolnym dotyczy sprawdzenia zawarcia przez producenta rolnego umowy ubezpieczenia co najmniej 50% upraw rolnych znajdujących się podczas przeprowadzania tej kontroli na polu. W ramach przeprowadzania kontroli kontrolujący może żądać oświadczenia od rolnika o powierzchni upraw znajdujących się na polu, przedłożenia umowy ubezpieczenia upraw rolnych czy też decyzji ustalającej wymiar podatku rolnego i zawierającej dane dotyczące powierzchni użytków rolnych.

Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw rolnych:

- 1) jest obowiązany wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego lub miejsce zamieszkania rolnika;
- 2) są uprawnione:

---

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 2214

- a) starosta właściwy ze względu na położenie gospodarstwa rolnego lub miejsce zamieszkania rolnika,
- b) Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

Opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia naliczana jest od połowy powierzchni upraw znajdujących się w czasie przeprowadzania kontroli na polu, wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

ROLNICZE KWALIFIKACJE ZAWODOWE I SZKOLENIA

Do prowadzenia działalności rolniczej nie są wymagane kwalifikacje zawodowe i ukończone szkolenia. Niemniej jednak posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub szkoleń daje upoważnienie do podejmowania określonych działań.

1. Zgodnie z zapisami art. 41 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. *o środkach ochrony roślin*²⁸ zabieg z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych może być wykonywany przez osoby, które:
  - 1) ukończyły szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin w Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzone zaświadczeniem o ukończeniu tego szkolenia, z zastrzeżeniem art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy, lub
  - 2) ukończyły szkolenie w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin w Rzeczypospolitej Polskiej potwierdzone zaświadczeniem o ukończeniu tego szkolenia, z zastrzeżeniem art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy, lub
  - 3) ukończyły szkolenie w zakresie integrowanej produkcji roślin potwierdzone zaświadczeniem o ukończeniu tego szkolenia, z zastrzeżeniem art. 64 ust. 4, 5, 7 i 8 tej ustawy, lub
  - 4) nie wcześniej niż przed upływem 5 lat, przed zastosowaniem tych środków, ukończyły szkolenie wymagane od użytkowników profesjonalnych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie będącym stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie, potwierdzone dokumentem o ukończeniu tego szkolenia, lub przedstawiły inny dokument wydany na podstawie przepisów obowiązujących w tym państwie, potwierdzający uzyskanie uprawnień do wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych. Tym samym rolnik stosujący środki ochrony musi posiadać zaświadczenie o ukończeniu stosowanego szkolenia, lub
  - 5) posiadają zaświadczenie wydane przez szkołę ponadpodstawową lub szkołę wyższą stwierdzające, że w dokumentacji przebiegu nauczania tej osoby zostały uwzględnione wszystkie zagadnienia ujęte w programie szkolenia w danym zakresie.

---

²⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1900

2. Rozporządzenia wdrożeniowe dla poszczególnych instrumentów PROW na lata 2014–2020 nie określają wymogu odbycia specjalistycznych szkoleń w celu otrzymania wsparcia. Jednakże, przykładowo, w odniesieniu do operacji typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, o premię może starać się osoba fizyczna posiadająca kwalifikacje zawodowe wynikające z posiadanego wykształcenia albo wykształcenia i stażu pracy w rolnictwie, bądź która zobowiąże się do ich uzupełnienia, z wyłączeniem stażu pracy, w okresie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Szczegółowe wymagania dotyczące spełnienia ww. kryterium określają przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020²⁹.

3. Podjęcie działalności rolniczej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich nie wymaga posiadania formalnych kwalifikacji.

Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności*³⁰ wskazuje, że za bezpieczeństwo żywności odpowiada jej producent, w tym na pewnym etapie rolnik produkujący żywność w gospodarstwie. Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *w sprawie higieny środków spożywczych*³¹ przedsiębiorstwa sektora spożywczego (w tym gospodarstwa rolne) hodujące, zbierające lub polujące na zwierzęta albo produkujące produkty pochodzenia zwierzęcego podejmują odpowiednie działania, według potrzeb, w celu zapewnienia, że personel przetwarzający środki spożywcze jest dobrego zdrowia i przechodzi szkolenie na temat ryzyka zdrowotnego.

Zgodnie z art. 17 ustawy *o paszach* osoba zamierzająca kierować procesem wytwarzania pasz leczniczych nieprzeznaczonych do obrotu powinna:

- 1) posiadać co najmniej średnie lub średnie branżowe wykształcenie rolnicze, wykształcenie weterynaryjne lub o kierunku technologia żywności oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie w zakresie wytwarzania pasz lub
- 2) złożyć z wynikiem pozytywnym egzaminu ze znajomości zagadnień dotyczących wytwarzania pasz leczniczych z produktu pośredniego przed komisją powołaną przez wojewódzkiego lekarza weterynarii.

---

²⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 759 z późn. zm.

³⁰ Dz. U. UE L 31, 1.2.2002, str. 1

³¹ Dz. U. UE L 139 z 30.4.2004, str. 1

4. Na podstawie art. 2a ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. *o kształtowaniu ustroju rolnego*³² nabywcą nieruchomości rolnej (w prywatnym obrocie nieruchomości rolnych) może być wyłącznie rolnik indywidualny, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną, która m.in. posiada kwalifikacje rolnicze określone w art. 6 ust. 2 pkt 2, tj. uzyskała:

- a) wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe, średnie, średnie branżowe lub wyższe, lub
- b) tytuł kwalifikacyjny lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- c) wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie albo wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- d) wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie.

Jan Krzysztof Ardanowski

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

---

³² Dz. U. z 2019 r. poz. 1362